

G

getuigenissen

ONTMOETING MET CHRISTENEN IN HET HEILIGE LAND, DIE GECONFRONTEERD WORDEN MET GEWELD VAN RADICALE JOODSE GROEPERINGEN

Van 29 april tot 10 mei begeleidde Christian Cannuyer een groep pelgrims naar het Heilige Land, voornamelijk parochianen uit Aat en Edingen, maar ook uit andere gemeenten, waaronder verschillende lezers en sympathisanten van Werk voor het Oosten. Naast de traditionele bezoeken aan de heilige plaatsen, was een groot deel van de reis gewijd aan ontmoetingen met christelijke gemeenschappen van Israël en Palestina.

Christenen in het Heilige Land vormen nu nog maar een kleine minderheid van de bevolking (minder dan 2%). In tegenstelling wat tot de onheilspredikers beweren, schrijft deze kleine kudde echter niet de laatste bladzijde van haar geschiedenis. Toegegeven, de kudde is vandaag de dag erg klein, maar het ontbreekt haar niet aan vitale krachten en ze kan nog steeds, bij gelegenheid, een groot aantal vormen. Dit voelden we in het bijzonder, toen we op zondagmiddag 30 april, de dag na onze aankomst, deelnamen aan de jaarlijkse processie van de parochies van Israël en Palestina naar het heiligdom van Onze Lieve Vrouw van de Berg Karmel in Haifa. Een wagen met een Mariabeeld van 900 kg wordt in processie voortgetrokken van de Sint-Jozefkerk op de kustvlakte naar het karmelietenklooster op het voorgebergte Stella Maris op de berg Karmel. Deze processie dateert uit de Eerste Wereldoorlog, toen Ottomaanse soldaten de karmelieten dwongen om hun klooster onmiddellijk te evacueren, en de paters achterbleven met slechts enkele archieven en het beeld. Na de oorlog, op 27 april 1919, werd het beeld in een processie teruggebracht naar het klooster om Onze Lieve Vrouw te bedanken voor het beschermen van de stad tijdens het conflict.

In een feestelijke sfeer legden zo'n 3.000 gelovigen drie kilometer en 130 meter klimmen af, op het geluid van scoutingbands met doedelzakken, zoals het geval is in de meeste christelijke gemeenschappen in het Nabije Oosten, een erfenis uit de Britse periode. Sommige parochianen kwamen van ver, met name uit Ramallah en andere steden van Cisjordanië die onder controle staan van de Palestijnse Autoriteit. Hun scouts marcheerden met de Palestijnse vlag op hun uniformen, zonder enige reactie van de Israëlische politie, in tegenstelling tot wat in Jeruzalem gebruikelijk is. Ze lopen samen met andere Arabische katholieke scouts uit Israël, die een Israëlische vlag en het wapen van hun kerk dragen. Onze Palestijnse gids, Hani Khashram, had moeite om

zijn emotie te bedwingen: het was lang geleden dat hij aan zo'n demonstratie had deelgenomen, wat hem het geruststellende gevoel gaf dat christenen nog steeds meetelden in het land.

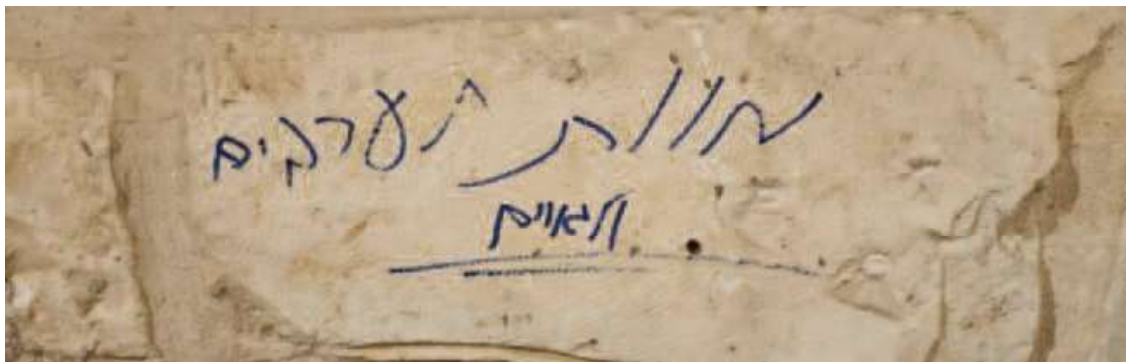
Christelijke Arabieren – ongeveer 200.000 in Israël (7% van alle Israëliische Arabieren) – zijn met 17.500 in Haifa, de helft van de 35.000 Arabieren die in deze grote, overwegend joodse haven- en industriestad met 285.000 inwoners wonen. Opeenvolgende burgemeesters zijn er prat op gegaan dat ze van de stad een model van interreligieuze co-existentie hebben gemaakt. Een bekend homokoppel in de regio, de Arabische christen Bassam Ghattas en zijn joodse levenspartner, wonen de processie bij en leggen de betekenis ervan uit aan hun twee dochters: «We voeden onze kinderen niet op als christenen of joden: we hebben ze hierheen gebracht omdat ze in Haifa wonen. Het is een deel van hun identiteit».

Op 9 augustus had de Israëliische president Herzog in Haifa (klooster Stella Maris) een ontmoeting met de leiders van de Kerken van het Heilige Land om de toewijding van de staat aan de vrijheid van godsdienst en eredienst in het land te bevestigen. Op de foto staan Theophilos III, Grieks-orthodox patriarch, en Mgr. Pizzaballa, patriarch van de Latijnen © Latijns Patriarchaat van Jeruzalem.

De betrekkingen tussen joden en christenen zijn echter niet zonder ernstige spanningen, zowel in Israël als in de bezette gebieden. Joodse extremisten voeren regelmatig acties uit om hun haat tegen christenen te uiten. In Haifa bijvoorbeeld was het Stella Maris heiligdom, de laatste etappe in de jaarlijkse processie, deze zomer het doelwit van provocerende bezoeken van een groep joden van de chassidische beweging uit Breslev. Begin augustus werd

er een hek rond het heiligdom geplaatst om verdere inbraken te voorkomen. Deze radicale joden stellen dat de plaats vooral als een joodse heilige plaats moet worden beschouwd, omdat de grote profeten Elia en Elisa er woonden en Elisa er zelfs begraven ligt. Naar hun voorbeeld trokken christelijke klui-zenaars zich in de eerste eeuwen van onze jaartelling terug op de berg Karmel. De opleving van gewelddadige vijandigheid jegens christenen vanwege ultra-religieuze joden kan ook worden waargenomen in Jeruzalem. Dit is echter geen nieuw fenomeen en is al aan de gang sinds het ontstaan van de Hebreeuwse staat.

Hebreeuwse graffiti op een muur in de Armeense wijk van de Oude Stad van Jeruzalem: «Dood aan Arabieren en Goyim (niet-joden)» © Armeens Patriarchaat, januari 2023.

Het Latijnse patriarchaat benadrukt echter dat «het fenomeen niet nieuw is, maar de laatste tijd een omvang heeft aangenomen die nooit eerder is vertoond». Ontheiliging van christelijke monumenten en begraafplaatsen, vandalisme, haatdragende opschriften die zelfs oproepen tot de dood van christenen komen steeds vaker voor. Er is een echte en groeiende christenfo-bie. Dit wordt bevestigd door een onderzoek van de Israëliische journalist Yossi Eli: toen hij vermomd als monnik en vergezeld door een franciscaan door de oude stad van Jeruzalem liep, werd hij het slachtoffer van beledigin-gen en bespuging door haredim (religieuze joden), niet alleen volwassenen, maar ook jongeren en zelfs soldaten. Op 19 juli eiste een ambtenaar van de Western Wall Heritage Foundation, het staatsagentschap dat de heiligste plaats voor Joden in Jeruzalem beheert, dat abt Nikodemus Schnabel, patriar-chaal vicaris voor migranten en asielzoekers in Israël, die op 3 februari tot abt van de abdij van het Dormitio werd gekozen¹, om zijn borstkruis af te doen toen hij zich in de buurt van de Klaagmuur bevond, maar buiten de gebeds-ruimte die voor joden is gereserveerd. Bovendien begeleidde hij de Duitse minister van Onderwijs, Bettina Stark-Watzinger. «U respecteert mijn religie

¹ In 2020-2021 woonde hij een paar maanden in het klooster Saint-André de Clerlande in Ottignies-Louvain-la-Neuve.

niet. U belemmert wat ik als een mensenrecht beschouw », antwoordde pater Schnabel. «Het is geen provocatie [...], het kruis maakt deel uit van mijn habijt. Ik ben een katholieke christelijke abt. U wilt niet dat ik het habijt van mijn geloof draag...». De Western Wall Heritage Foundation gaf een verklaring uit waarin ze zich verontschuldigde «voor het ongemak» en voegde eraan toe dat «de Westelijke Muur voor iedereen toegankelijk is».

Abt Nikodemus Schnabel, rechts, en de Duitse minister van Onderwijs en Onderzoek

op de esplanade van de Westelijke Muur in Jeruzalem op 19 juli 2023 (screenshot overgenomen van Twitter).

Deze situatie baart niet langer alleen christenen zorgen, maar ook Israëlische joden, intellectuelen en academici, die de publieke opinie waarschuwen. Daartoe organiseerden zij onlangs een moedig symposium, waarop de sprekers – allen joods – de redenen voor de heersende christianofobie analyseerden en verklaarden. Ze hebben ook gekeken naar de maatregelen die moeten worden genomen om dit probleem te bestrijden, des te meer omdat, het imago van het land hierdoor ernstig aangetast wordt, met als risico dat de inkomsten uit toerisme in gevaar komen, die ongeveer 13,5 miljard euro per jaar bedragen, waarvan 74% afkomstig is uit christelijke landen. Veel van de sprekers hekelden de verantwoordelijkheid van de huidige Israëlische regering, die gegijzeld wordt door extreem-rechtse ministers als Betzalel Smötrich (minister van Financiën, belast met het beheer van de joodse nederzettingen), Itamar

² Op 28 mei nam hij deel aan een demonstratie van honderden joden die eisten dat evangelische christenen (die Israël niettemin politiek en financieel steunen) die bijeenkwamen om te bidden in een archeologisch park aan de rand van de Westelijke Muur, het terrein zouden verlaten.

Ben Gvir (minister van Nationale Veiligheid) en Aryeh King (co-burgemeester van Jeruzalem)², die allemaal een diepe haat jegens de Palestijnen aan de dag leggen en de christelijke aanwezigheid tot nul willen reduceren.

Volgens Amnon Ramon, een Israëlische onderzoeker die gespecialiseerd is in het christendom, zijn er twee stromingen in deze radicale religieuze coalitie. De eerste wordt vertegenwoordigd door Itamar Ben Gvir, een volgeling van het Kahanisme. In de ogen van deze zionistisch-religieuze beweging is het christendom een van de ergste vijanden van de joden en de joodse staat. Dit idee is geworteld in de conflictueuze relaties tussen de twee religies sinds de Middeleeuwen, die culmineerden in de Shoah. Maar deze beweging wil niets horen over veranderingen in de positie van de katholieke kerk ten opzichte van de joden. Hun overtuiging is dat Jeruzalem een joodse stad moet zijn waar geen plaats is voor niet-joden of niet-praktiserende joden. De tweede groep zijn de ultra-orthodoxe nationalistes, met als leiders rabbi Tao en parlements-lid Avi Moaz, voorzitter van de Noam-partij en lid van de regeringscoalitie, die toezicht houdt op de leerplannen. Deze conservatieven verwerpen elk idee van vooruitgang, een concept dat volgens hen zijn oorsprong vindt in het christendom. Voor hen is de joodse staat gebonden aan een absoluut respect voor de principes van religie.

Toch zijn er bemoedigende reacties geweest van Israëlische intellectuelen en hoge ambtenaren. Karma Ben-Yohanan, een professor aan de Hebreeuwse Universiteit van Jeruzalem, stelt dat alle «Israëlische joden nu moeten erkennen dat ze niet langer de slachtoffers zijn, maar de leiders van dit land, en dat ze moeten streven naar niet-sektarische democratische regels». In juni veroordeelde de Sefardische opperrabbin van Jeruzalem plechtig alle gewelddaden tegen christenen. Een andere co-burgemeester van Jeruzalem, Fleur Hassan-Nahoum, verklaarde op haar beurt dat ze «een campagne wilde leiden om zeer gerespecteerde rabbijnen aan te moedigen een stevig standpunt in te nemen tegen deze aanvallen en duidelijk te maken dat dergelijk gedrag niet in overeenstemming is met joodse waarden en in feite een ontheiliging van Gods naam is. [...] Ik ben er trots op te kunnen zeggen dat onze beweging terrein wint en dat steeds meer geestelijke leiders zich bij ons aansluiten om deze afschuwelijke acties te veroordelen.»

Christian Cannuyer